

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення порядку погашення заборгованості споживачів з оплати житлово-комунальних послуг»

Метою проекту згідно з п. 2 пояснювальної записки до нього є «розв'язання проблеми погашення заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги¹, що утворилася станом на 1 жовтня 2020 року».

Для цього у проекті пропонується внести зміни до законів України

1. «Про реструктуризацію заборгованості з квартирної плати, плати за житлово-комунальні послуги, спожиті газ та електроенергію» (далі – Закон),
2. «Про судовий збір»,
3. «Про виконавче провадження».

У цих змінах, зокрема: уточнюється термінологія Закону, а його назва змінюється на «Про реструктуризацію заборгованості з оплати житлово-комунальних послуг»; визначається, що споживач має право на дострокове погашення заборгованості за договором про реструктуризацію заборгованості; позивачі у справах про стягнення заборгованості з оплати ЖКП, а також заявники у разі подання заяви щодо видачі судового наказу про стягнення такої заборгованості звільняються від сплати судового збору тощо. Крім цього, Закон України «Про реструктуризацію заборгованості за надані послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій і комунальні послуги, що утворилася станом на 1 грудня 2006 року» визнається таким, що втратив чинність.

Прийняття проекту, на думку суб'єктів права законодавчої ініціативи, сприятиме, зокрема, запобіганню «зростанню кількості неплатників серед платоспроможних категорій громадян», уникненню «соціальної напруги між споживачами, які своєчасно оплачують та тими, що постійно наращують заборгованість».

¹ - далі за текстом висновку – ЖКП.

Головне управління, розглянувши законопроект, вважає за доцільне висловити щодо нього такі зауваження та пропозиції.

1. Щодо змін до Закону

1.1

Вважаємо, що термінологія Закону має бути узгоджена з термінологією Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

Зокрема, це стосується заміни у Законі терміну «виконавці житлово-комунальних послуг» на термін «виконавці комунальних послуг», який використовується у Законі України «Про житлово-комунальні послуги».

Головне управління також не вбачає необхідності в окремому визначенні у Законі змісту термінів «споживачі», «управитель», «виконавці житлово-комунальних послуг», оскільки цей зміст розкривається у Законі України «Про житлово-комунальні послуги».

Більш юридично коректним, на нашу думку, було б зазначення у Законі того, що вказані терміни у ньому вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про житлово-комунальні послуги».

1.2

У ст. 1 проекту визначається, що згідно з цим Законом обов'язковій реструктуризації підлягає «заборгованість споживачів за житлово-комунальні послуги, що склалася перед управителем, виконавцями житлово-комунальних послуг станом **на 1 жовтня 2020 року**».

Проте у разі прийняття цієї пропозиції залишиться незрозумілим, яким чином буде реструктуризовуватись відповідна заборгованість, яка виникне після 01.10.2020.

1.3

Згідно з новим абзацом ч. 1 ст. 4 Закону «**управитель, виконавці житлово-комунальних послуг звертаються до суду з вимогою щодо виконання споживачами солідарного обов'язку з оплати ЖКП з урахуванням вимог частини третьої статті 9 Закону України від 9 листопада 2017 року № 2189-VIII «Про житлово-комунальні послуги»**».

Проте, на нашу думку, запропонована редакція цієї частини викладена нечітко, що створює можливість її неоднозначного тлумачення.

Зокрема, з неї створюється враження, що вона стосується **всіх споживачів, що проживають у житловому будинку**, в той час як відповідно

до ч. 3 ст. 9 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» вона стосується **лише дієздатних осіб**, які проживають та/або зареєстровані у житлі споживача, користуються нарівні зі споживачем усіма ЖКП та несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями з оплати ЖКП.

2. Щодо змін до Закону України «Про судовий збір»

Щодо пропозиції проекту про доповнення ч. 1 ст. 5 Закону України «Про судовий збір» п. 24, в якому передбачається звільнення від сплати судового збору **позивачів – у справах про стягнення заборгованості з оплати ЖКП, а також заявників – у разі подання заяви щодо видачі судового наказу про стягнення заборгованості з оплати ЖКП**, Головне управління зазначає, що будь-яке звільнення від сплати судового збору матиме наслідком зменшення рівня фінансування судів.

Адже відповідно до ст. 9 чинної редакції названого Закону кошти судового збору, який сплачується до спеціального фонду Державного бюджету України, спрямовуються **на забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади**. Слід також врахувати, що судовий збір виконує не тільки фіскальну, а й регулятивну, дисциплінуючу функції. Він є одним із способів стимулювання належного здійснення учасниками відповідних правовідносин своїх прав та обов'язків.

3. Щодо змін до Закону України «Про виконавче провадження»

3.1

У змінах до ч. 4 ст. 71 Закону України «Про виконавче провадження» встановлюється, що **виконавець зобов'язаний щомісяця обчислювати розмір заборгованості фізичних осіб** з оплати ЖКП, починаючи з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання.

Проте, на наш погляд, **пропозиція щодо покладення такого обов'язку на виконавця не узгоджується з природою відносин, що виникають в ході регулювання ЖКП**.

Зокрема, згідно з п. 6 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги має право звертатися до суду в разі порушення споживачами умов договору, в тому числі, з вимогою про стягнення заборгованості за оплату комунальних послуг.

Так само, згідно з ч. 1 ст. 4 цього ж Закону заборгованість споживачів за видами ЖКП, які не уклали договір про реструктуризацію заборгованості та не сплачують поточних платежів, стягується за рішенням суду. Таким

чином, визначення розміру заборгованості з оплати ЖКП здійснюється у судовому порядку.

Крім цього, вказана пропозиція не узгоджується з новим абзацом, яким доповнюється ч. 1 ст. 71 Закону України «Про виконавче провадження», згідно з яким «виконавець стягує з боржника заборгованість з оплати житлово-комунальних послуг, у розмірі, визначеному виконавчим документом».

Зазначене зауваження стосується і відповідного припису оновленого абз. 2 ч. 6 ст. 71 Закону України «Про виконавче провадження».

3.2

Змінами до ч. 2 ст. 71 Закону України «Про виконавче провадження» визначається, що за наявності заборгованості з оплати ЖКП, розмір яких за видами ЖКП встановлений Кабінетом Міністрів України, стягнення може бути звернено на майно боржника.

На нашу думку, запропоновані у проекті зміни варто узгодити з ч. 7 ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження», згідно з якою у разі, якщо сума, що підлягає стягненню за виконавчим провадженням, не перевищує 20 розмірів мінімальної заробітної плати, звернення стягнення на єдине житло боржника та земельну ділянку, на якій розташоване таке житло, не здійснюється.

4. Зауваження загального та техніко-юридичного характеру

4.1

На нашу думку, було б доцільним доповнити Закон України «Про житлово-комунальні послуги» положенням, згідно з яким реструктуризація заборгованості за ЖКП регулюється відповідним законом.

4.2

Законопроект потребує техніко-юридичного доопрацювання. Зокрема, він містить розділ II «Прикінцеві та перехідні положення», тоді як за правилами законодавчої техніки «перехідні положення не можуть міститися в законопроектах про внесення змін до інших законів»².

При цьому, зазначимо, що згідно з вказаними правилами перехідні положення застосовуються у разі, якщо потрібно врегулювати відносини,

² - Правила оформлення проектів законів та основні вимоги до законодавчої техніки (Методичні рекомендації) // Апарат Верховної Ради України. – К., 2014. – Режим доступу: URL http://static.rada.gov.ua/site/bills/info/zak_rules.pdf

пов'язані з переходом від існуючого правового регулювання до бажаного, того, яке має запроваджуватися з прийняттям нового закону, а у вказаному розділі таких положень немає.

*Перший заступник
керівника Головного управління*

С. Гудзинський

Вик.: О. Куціпак, І. Кругул